

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԱԹՈՌԻ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԱՄԵՆ. Տ. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՆԻԻ ԵՈՐՔ ԱՅՅԵԼԵՅ

Հայց. Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Դպրաց Դասերու կազմակերպութեան հիմնադրութեան 50-ամեակի համագումարին եւ հանդիսութեանց առթիւ թեմակալ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան եւ Դպրաց Դասերու կազմակերպութեան կեդրոնական Խորհուրդը հրաւեր ուղղած էին Ամեն. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանի՝ նախագահելու յորելինական հանդիսութիւններուն:

Պատրիարք Սրբազան Հայրը հիմնադիրներէն եղած է Դպրաց Դասերու կազմակերպութեան, եւ Արեւելեան Թեմին մէջ հոգեւոր հովուութեան եւ քսանըհինգ տարիներու Առաջնորդութեան շրջանին իր գործօն մասնակցութիւնը բերած է կազմակերպութեան զարգացման եւ օգտակար յայտագիրներու գործադրութեան ի նպաստ:

Ժամանում

Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեան Նիւ Եորքի Քէնէտի օդանավակայանը ժամանեց Երկուշաբթի Հոկտեմբեր 21, 1996, յետ միջօրէի ժամը 2.45-ին:

Օդանավակայանի բարձրաստիճան հիւրերու յատուկ սրահին մէջ, Արեւելեան Թեմի Թեմական Խորհուրդի, հոգեւորականաց դասի եւ հաւատացեալներու անունով Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր բարի գալուստ մաղթեց Հայց. Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան: Նորին Ամենապատուութիւնը դիմաւորելու համար օդանավակայան եկած էին Թեմի հոգեւորականներ, Դպրաց Դասերու կազմակերպութեան կեդրոնական Խորհուրդի պատասխանատուներ, Առաջնորդարանի, Միական Խորհուրդներու եւ ազգային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ:

Պատրիարք Սրբազան Հօր գաւազանակիրն էր Թէնէֆլայ Նիւ Ճըրզիի Ս. Թովմաս Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Հոգշ. Տ. Բարգէն Մ. Վրդ. Անուկեան:

Ապա, Պատրիարք Սրբազան Հայրը շքախումբով առաջնորդուեցաւ Նիւ Եորքի շքեղագոյն Ուոլտորֆ Ասթորիա պանդոկը:

Ցուցադրութիւն Հայերէն Աստուածաշունչերու

Երկուշաբթի Հոկտեմբեր 21-ի երեկոյեան՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը, ընկերակցութեամբ Առաջնորդ Սրբազան Հօր եւ Առաջնորդի Փոխանորդ Հոգշ. Տ. Գրիգոր Վրդ. Մագսուտեանի, ներկայ գտնուեցաւ Ամերիկեան Աստուածաշունչի Ընկերութեան կեդրոնին մէջ տեղի ունեցած ընդունելութեան մը՝ որպէս բացման հանդիսութիւն Հայերէն գրչագիր եւ հնատիպ Աստուածաշունչերու ցուցադրութեան: Ամերիկեան Աստուածաշունչական Ընկերութեան եւ Առաջնորդարանի Գրիգոր եւ Գլարա Զօհրապ Տեղեկատուութեան կեդրոնի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած այս ցուցահանդէսը նուիրուած է «Հայկական Աստուածաշունչը դարերու ընդմէջէն՝ գրչագիրներէ մինչեւ տպագիր մատենաներ» նիւթին:

Այս առթիւ խօսք առին Ամերիկեան Աստուածաշունչական Ընկերութեան Հանրային Ցարաբերութեանց Վարիշ Մայք Մաուզ, Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան՝ որ անդամ է Աստուածաշունչական Ընկերութեան Հոգաբարձութեան, եւ Պատրիարք Սրբազան Հայրը, որ նախ իր գոհունակութիւնը յայտնեց որ Նիւ Եորք ժամանումին օրն իսկ առիթ կ'ունենար այցելելու նման հանդիսութեան մը: Նորին Ամենապատուութիւնը ըսաւ. «Ցուցահանդէսը որպէս երեւոյթ նշանակալից է անով, որ Ամերիկեան Աստուածաշունչական Ընկերութիւնը, հաստատութիւն մը որ նուիրուած է Աստուծոյ խօսքը տարածելու, եւ Հայաստանեայց Եկեղեցին, որ աշխարհի առաջին պետական կրօնքը եղած է, կը միանան 1996-ին եւ կը յայտարարեն համայն աշխարհի որ աստուածաշունչը դեռ կայ եւ դեռ կը պահէ իր կարեւորութիւնը իւրաքանչիւր անհատի կեանքին մէջ»:

Այցելութիւն Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան կեդրոնը

Հինգշաբթի Հոկտեմբեր 24-ին, Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը շքախումբով այցելեց Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան կեդրոնը՝ հրաւերովը ՄԱԿ-ի Ընդհանուր Քարտուղարի օգնական Տէր եւ Տիկին Պենոն Սեւանի:

Հրաւիրուած հիւրերուն մաս կը կազմէին. Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը, Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան, Յոյն Ուղղափառ

եկեղեցւոյ Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկայի թեմերու Հոգեւոր Պետի փոխանորդ Ֆիլոթէոս Եպիսկոպոս Մելոս, Միացեալ Նահանգներու Եկեղեցիներու Ազգային Խորհուրդի Ընդհանուր Քարտուղար Տիկ. Ճոան Գիմպլը, Խղճմտանքի Կոչ Հիմնարկութեան Նախագահ՝ Ռարբի Արթըր Շնայըր, ՄԱԿ-ի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան մնայուն եւ լիազօր ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Արզումանեան, ՄԱԿ-ի մօտ Կիպրոսի մնայուն ներկայացուցիչ Նիգոս Ալաթթըլուս, ՄԱԿ-ի մօտ Յորդանանի մնայուն ներկայացուցիչ Հասան Ապու Նիման, ՄԱԿ-ի մօտ Պաղեստինի մնայուն դիտորդ Տոթթ. Մ. Նասըր էլ Գիտուա, Խորալէլի արտաքին գործոց նախարարութեան քաղաքական գործառնութեանց տնօրէն Ահարոն Ճէյգըպ, Թէնէֆլայ Նիւ Ճըրգիի Ս. Թովմաս Եկեղեցւոյ Հովիւ Հոգշ. Տ. Բարգէն Մ. Վրդ. Անուշեան, Արեւելեան Թեմի Առաջնորդի Փոխանորդ Հոգշ. Տ. Գրիգոր Վրդ. Մագսուտեան, Առաջնորդարանի դիւանապետ Արթշ. Տ. Կարապետ Քէնյ. Քոչաքեան, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Յովնանեան, Տէր եւ Տիկին Վահագն Յովնանեան, Տոթթ. Էտկըր Յովսէփեան, Տէր եւ Տիկին Էտուրրո Պալասանեան, ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի գործառնութեանց բաժանմունքէն Ճօյս Սիւլահեան եւ հիւրընկալութեան բաժանմունքէն Նորա Պենարի:

Ճաշի աւարտին, Տիար Պենոն Սեւան բարի գալուստ մաղթեց Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր: Որպէս պատասխան՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը իր երախտագիտութիւնը յայտնեց Տէր եւ Տիկին Սեւանին, բոլոր դեսպաններուն եւ այլ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններուն, ինչպէս նաեւ հայկական համայնքի ներկայացուցիչներուն՝ իրեն հանդէպ ցոյց տրուած պատիւին եւ ջերմ ընդունելութեան համար: Իր խօսքը ուղղելով մասնաւորաբար քաղաքական ղեկավարներուն՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը ըսաւ. «Ես կը մաղթեմ որ այս ճաշկերոյթը, որ իրարու մօտ բերաւ տարբեր ազգերու դեսպաններ, պիտի ծառայէ անոնց միջեւ տեւական կապի մը ստեղծման որպէս զի անոնք խաղաղութիւնը հետապնդեն. նպատակ մը՝ այնքան հաճելի Ստեղծիչին, որ կը սիրէ մեզ հաւասարապէս»:

Ակնարկելով Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան առաքելութեան, Պատրիարք Սրբազան Հայրը շեշտեց հետեւեալը. «Ամբողջ աշխարհի մէջ այս միակ հաւաքավայրն է, ուր ազգերու ներկայացուցիչներ իրարու քով կու գան երկխօսութեամբ իրենց անհամաձայնութիւնները հարթելու: Որոշապէս այս աւելի լաւ ընտրութիւն մըն է՝ քան պատերազմը՝ որ սատանայի գործն է եւ պէտք է խուսափիլ անկէ: Մենք հայերս մասնաւորաբար տեղեակ ենք մարդկային թշուառութեան եւ կոտորածին որպէս հետեւանք պատերազմի: Առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքին է որ յայտնուեցաւ հայերը քնաջնջելու թրջական ծրագիրը: Մենք չենք կրնար մոռնալ 1915 թուականի ցեղասպանութիւնը»:

Ապա, Պատրիարք Սրբազան Հայրը հանդիպում ունեցաւ մեծ թիւով բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու եւ զանազան ազգերու ներկայացուցիչներու հետ: Այցելեց այն վայրը, ուր զետեղուած է հայկական գեղեցիկ խաչքարը, որուն ընտրութիւնը կատարուած էր Պատրիարք Սրբազան Հօր Կաթողիկոսական տեղապահութեան շրջանին, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի շրջարակին մէջ զետեղուած խաչքարերէն, եւ որ արժէքաւոր նուէր մըն է՝ Հայաստանի Հանրապետութեան կողմէ տրուած Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Կեդրոնին:

«Հրաշափառի» արարողութիւն

Հինգշաբթի Հոկտեմբեր 24, 1996, երեկոյեան ժամը 7.10-ին՝ Ամեն. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան «Հրաշափառ»ի երգեցողութեամբ պաշտօնապէս մուտք գործեց Ս. Վարդան Մայր Տաճար:

Եկեղեցականաց թափօրին մաս կը կազմէին Արեւելեան Թեմի զանազան կողմերէն եկած 30 եկեղեցականներ եւ սարկաւազներ:

«Հրաշափառ»ի արարողութեան երգեցողութիւնը կատարեց Ս. Վարդան Մայր Տաճարի Դպրաց Դասը՝ ղեկավարութեամբ Խորէն Մէլիանէճեանի:

Մայր Տաճարին մէջ արդէն իսկ տեղ գրաւած էին հոծ թիւով հաւատացեալներ, որոնք անհմբերութեամբ կը սպասէին իրենց նախկին Առաջնորդի եւ այժմու Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռի Պատրիարքի ժամանումին:

Ներկայ էին նաեւ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան մնայուն եւ լիազօր դեսպան Տիար Ալեքսանդր Արզումանեան եւ դեսպանատան առաջին քարտուղար Տիար Մովսէս Ապելեան:

Թափօրը Մայր Տաճար մտնելէ ետք, Պատրիարք Սրբազան Հայրն ու Թեմակալ Առաջնորդը Ս. Խորան բարձրացան: Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան՝ Արեւելեան

Թեմի անունով բարի գալուստ մաղթեց Պատրիարք Սրբազան Հօր Ապա շնորհակալութիւն յայտնեց որ ան ընդառաջած էր իր եւ Հայց. Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան հրաւերին՝ նախագահելու Կազմակերպութեան 50-ամեակի հանդիսութեանց: Սրբազան Հայրը արտայայտուեցաւ Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան հիմնադրութեան եւ տարիներու ընթացքին ձեռք բերած յաջողութիւններուն մասին, եւ շեշտեց Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարքի ցուցաբերած քաջախիղճութիւնը, տուած ուղղութիւններն ու բերած գնահատելի օժանդակութիւնը Կազմակերպութեան արդիւնաւոր աշխատանքներուն ի նպաստ:

Իր պատասխանին մէջ՝ Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը ըսաւ. «Տուն վերադարձի զգացումներով համակուած եմ. կը գտնուիմ այն հաւատացեալներուն եւ եկեղեցականներուն մէջ՝ որոնց հետ երկար տարիներ աշխատած եւ աղօթած եմ. տուն վերադարձի այդ զգացումները անկեղծ եւ ճշմարիտ են, եւ որոնք չեն մոռցուիր»: Շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած հրաւերին համար. իր կարգին արտայայտուեցաւ Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան հիմնադրութեան, անհրաժեշտութեան եւ անոր վստահուած պարտականութիւններուն եւ արձանագրած յաջողութիւններուն: Ս. Վարդան Մայր Տաճարին հետ կապուած յիշատակներ ոգեկոչեց: Իր ուրախութիւնը յայտնեց որ Արեւելեան Թեմը, առաջնորդութեամբ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեանի, կը շարունակէ Աստուծոյ ծառայել եւ աւելի յառաջդիմել: Ապա խօսեցաւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանի եւ անոր շուրջ ստեղծուած հոգեւոր, իմացական, կրթական եւ ընկերային կեանքին մասին:

«Հրաշափառ»ի արարողութեան աւարտին՝ ներկայ եկեղեցականներն ու հաւատացեալները հրաւիրուեցան Հայկ եւ Ալիս Գափուքճեան հանդիսասրահը, ուր տեղի ունեցաւ աջահամբոյր եւ ճոխ հիւրասիրութիւն:

Հանդիպում Երուսաղէմի միաբաններուն եւ Թեմի հոգեւորականներուն հետ

Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեան՝ Ուրբաթ Հոկտեմբեր 25, 1996-ին հանդիպում ունեցաւ Հայց. Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի հոգեւորականներուն հետ: Թեմին մէջ ծառայող Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց միաբանութեան անդամ հոգեւորականներու հետ խորհրդակցական նիստէ մը ետք, Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը նախագահեց ճաշերոյթի մը, որուն ներկայ էին Թեմի հոգեւորականներուն մեծամասնութիւնը: Անոնցմէ շատեր ձեռնադրուած էին Պատրիարք Սրբազան Հօր կողմէ՝ անոր առաջնորդութեան շրջանին:

Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը տպաւորուեցաւ մեծ թիւով երիտասարդ հոգեւորականներու ներկայութենէն, որոնք ուսանողներ էին երբ ինք մեկնեցաւ քաղաքէն՝ ստանձնելու համար Երուսաղէմի Պատրիարքի պաշտօնը: Հաւաքոյթի ընթացքին, Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան հոգեւորականներու անունով ողջունեց Պատրիարք Սրբազան Հայրը եւ մաղթեց որ անոր Զանքերով Երուսաղէմի Պատրիարքարանը առաւել կարեւոր դեր մը կատարէ Հայ ժողովուրդի հոգեւոր եւ միջեկեղեցական կեանքին մէջ:

Պատրիարք Սրբազան Հայրը իր ուրախութիւնը արտայայտեց որ առիթը կ'ունենար վերստին տեսնելու իր նախկին հոգեւոր եղբայրները: Ան խօսեցաւ Երուսաղէմի Պատրիարքարանի խնդիրներուն եւ կարիքներուն մասին եւ երկարօրէն անդրադարձաւ կարգ մը կալուածներու կապուած վերջին դէպքերուն: Փափաք յայտնեց որ Պատրիարքարանի դպրեմանքի շրջանաւարտները հիմնեն միութիւն մը՝ նպաստելու հանար անոր յառաջդիմութեան:

Ապա, Պատրիարք Սրբազան Հայրը պատասխանեց հոգեւորականներուն կողմէ ուղղուած հարցումներուն:

Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան Համագումարի քացումը

Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր նախագահութեամբ Հայց. Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասերու 50-ամեակի համագումարին պաշտօնական բացումը կատարուեցաւ Ուրբաթ Հոկտեմբեր 25, առաւօտեան ժամը 10.30-ին՝ Առաջնորդարանի համալիրին մէջ:

Ուրբաթ եւ Շաբաթ օրերուն տեղի ունեցան չորս նիստեր, որոնց ընթացքին նկատի առնուեցան Կազմակերպութեան այժմու գործունէութիւնը եւ ապագայի ծրագիրները:

Ուրբաթ երեկոյ՝ Առաջնորդարանի Հայկ եւ Ալիս Գափուքճեան հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ ճաշերոյթը՝ նախագահութեամբ Պատրիարք Սրբազան Հօր:

Մանկա-Պատանեկան երգչախումբերու համերգ

Շաբաթ Հոկտեմբեր 26-ին, Հրեշտակային ձայներ հնչեցին Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ, երբ աւելի քան հազար ունկնդիրներու ներկայութեան՝ մանկա-պատանեկան երեք երգչախումբեր կրօնական եւ ժողովրդական երգերու ներշնչիչ ու հոգեգմայլ համերգ մը ներկայացուցին:

Պատրիարք Ամեն. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան՝ խորապէս զգացուած հայ պատանիներու գեղեցիկ ձայնէն ու տպաւորիչ կատարումէն՝ ըսաւ որ այս համերգը լաւագոյն ձեռնարկն էր որուն ներկայ կ'ըլլար իր կեցութեան օրերուն: Ապա, Պատրիարք Սրբազան Հայրը երգչախումբերուն մասնակցողները երուսաղէմ հրաւիրեց Ս. Պատարագը երգելու: «Մեր երգերը միայն եկեղեցւոյ մէջ պէտք չէ մեկնաբանուին, այլ պէտք է տարածուին: Այս պատանիները մարմնացումը կը հանդիսանան այդ երգին»:

Այս համերգին մասնակցեցան.

— Ուոթերթաուն Մասնաշուկէի Ս. Յակոբ Եկեղեցւոյ 28 հոգինոց երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Փրոֆ. Արթուր Վերանեանի:

— Փրավիտէս Ռոտ Այլընտի Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ Եկեղեցւոյ 32 հոգինոց երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Փրոֆ. Կոնստանդին Պետրոսեանի:

— Նիւ Եորքի Սրբոց Նահատակաց եւ Նիւ Ճըրզիի Յովնանեան ամէնօրեայ վարժարաններու 76 հոգինոց երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Փրոֆ. խորէն Մէյ-խանէճեանի:

Հանդիսաւոր Ս. Պատարագ Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ

Կիրակի Հոկտեմբեր 27-ին, Գիւտ խաչի տօնին, Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը Ս. Պատարագ մատոյց Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ:

Հաւատացեալներու յոգնախուռն բազմութիւն մը մասնակցեցաւ Ս. Պատարագին: Երգեցողութիւնը կատարեց Հայց. Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան միացեալ խումբը՝ ղեկավարութեամբ խորէն Մէյխանէճեանի: Երգեհոնահարն էր Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան Կեդրոնական խորհուրդի ատենապետուհի Տիկ. Լուիզ Եարտըմեան:

Պատարագիչ Պատրիարք Սրբազան Հօր քարոզէն առաջ, Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան շնորհաւորեց Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան 50-ամեակը եւ ըսաւ. «Հայց. Առաքելական Եկեղեցին բախտաւոր է որ Թորգոմ Արք. Մանուկեանի նման եկեղեցականի ներկայութիւնը կը վայելէ, որ խոր գիտակցութիւնը ունի իր խաչը կրելու եւ բարձրանալու դէպի Գողգոթա եւ լուսաւոր յաղթանակ»:

Պատարագիչ Պատրիարք Սրբազան Հայրը նախ շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած հրաւերին համար, եւ ապա պատմականը ըրաւ Գիւտ խաչին: Ըսաւ որ Կոստանդինոս Կայսրին մայրը Հեղինէ՝ Երուսաղէմ գացած է եւ 327 թուականին գտած է Տիրոջ խաչը: «Դուն քու խաչդ գտած ես» հարց տուաւ եւ շարունակեց. «որովհետեւ խաչն է որ պիտի փրկէ մեզ, խաչի ճամբան մեր կեանքին աղբիւրն է, եւ խաչը տեսիլք, տոկոնութիւն եւ նկարագիր կը կերտէ: Խաչին յաղթանակը յաւուրութիւնն է, յաւիտենական կեանքի խոստումն է»: Ապա անդրադարձաւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանին, եւ այնտեղ կատարուած աշխատանքներուն:

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ

Ս. Պատարագէն ետք, Առաջնորդարանի Հայկ եւ Ալիս Գալուքճեան հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Դպրաց Դասերու Կազմակերպութեան համագումարի ճաշկերոյթը ի պատիւ Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեանի:

Բոլոր ներկաները միասնաբար երգեցին ամերիկեան եւ հայկական քայլերգները: Բացման աղօթքը կատարեց Առաջնորդ Սրբազան Հայրը, իսկ Հայց. Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասերու Կեդրոնական խորհուրդի նախկին ատենապետ Ալպերթ Գաբեղեան «կենաց» առաջարկեց:

Օրուան հանդիսավարն էր Արթ. Տ. Գաբեղին Ա. Քնյ. Գասպարեան: Սրտի խօսքեր արտասանեցին Արթ. Տ. Կարապետ Քնյ. Քոչաքեան եւ Օր. Մերի Սէլվինազեան: Ոսք առաւ Դպրաց Դասերու Կեդրոնական խորհուրդի ատենապետուհի Տիկին Լուիզ Եարտըմեան, որ Պատրիարք Սրբազան Հօր յանձնեց յուշանուէր մը: Երգչուհի

Քէյ Արմէն յաջող կերպով ներկայացուց անգլերէն եւ հայերէն կարգ մը երգեր՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ Մայքըլ Մանիչորի:

Ճաշկերոյթի վերջաւորութեան խօսք առին Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան եւ Պատրիարք Սրբազան Հայրը, որ իր խօսքի վերջաւորութեան հրաւիրեց բոլորը այցելել Երուսաղէմ եւ Հայոց Պատրիարքարան:

Ներկաներուն կողմէ երգուած «Հայր Մեր»-ով վերջ գտաւ Դպրաց Դասերու կազմակերպութեան 50-ամեակի ճաշկերոյթը:

Ապա, Հանդիսասրահին կից սրահի մը մէջ տեղի ունեցաւ աջահամրոյր:

Դաշնակահար Ծափան Արծրունիի համերգը

Երկուշաբթի Հոկտեմբեր 28-ի երեկոյեան՝ ծանօթ դաշնակահար Ծափան Արծրունի ընկերակցութեամբ խումբ մը արուեստագէտներու «Մերքին» սրահին մէջ համերգ մը տուաւ նուիրուած հայ կին երգահաններու եւ անոնց գործերուն: Այս ձեռնարկը կազմակերպուած էր Պոլսահայոց Օգնութեան Ընկերակցութեան կողմէ: Համերգի վերջաւորութեան Առաջնորդ Սրբազան Հայրը արուեստագէտին յանձնեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կոնդակը եւ Ս. Ներսէս Շնորհալի չքանչանը:

Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը, որ մօտէն կը ճանչնար Ծափան Արծրունին՝ արտայայտուեցաւ անոր տաղանդին եւ կատարողական բարձր արուեստին մասին:

Միջեկեղեցական ընդունելութիւն

Երեքշաբթի Հոկտեմբեր 29-ին՝ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան, ի պատիւ Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեանի, միջեկեղեցական ղեկավար դէմքեր հրաւիրած էր Առաջնորդարանը՝ կէսօրուան ճաշի:

Ներկայ գտնուող բարձրաստիճան հոգեւորականներու շարքին էին Նիւ Եորքի Հռոմէական Կաթողիկէ Համայնքի Արքեպիսկոպոս Կարտինալ Ժան Օ'Գանըր եւ Յոյն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Թեմին նորընտիր Առաջնորդ Սպիրիտոն Արքեպիսկոպոս:

Ներկայ էին նաեւ Ամերիկայի Ուղղափառ Եկեղեցիներու Մետրոպոլիտ Ամեն. Թէօֆոսիոս, Ամերիկայի Ասորի Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Պատրիարքական Փոխանորդ Մար Սիրիլ Արքեպիսկոպոս, ՄԱԿ-ի մօտ Վատիկանի դիտորդ Ռոնաթօ Մարթինօ Արքեպիսկոպոս, Նիւուորք Նիւ Ճըրզիի Հռոմէական Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Արքեպիսկոպոս Թէօֆոր Մզկարիք, Ամերիկայի Անտիոքեան Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ Անթոն Եպիսկոպոս, Մալապար Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Մետրոպոլիդ Մարթիոս Մար Պարնապոս Եպիսկոպոս, Ամերիկայի Ուքրաինական Ուղղափառ Եկեղեցիէն Վսեվոլոտ Եպիսկոպոս, Ճէնէրըլ Թէօլոճոգըլ Սեմինըրիի Տնօրէն Գրէյկ Անտըրսոն Եպիսկոպոս, Ամերիկեան Աստուածաշնչական Ընկերութեան նախագահ Տոքթ. Եուճին Հեպլըքըր, Խղճմատանքի Կոչ Հիմնարկութեան նախագահ Բարբի Արթըր Շնայրը, եւ այլ հոգեւորականներ:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը ներկայացուց Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեանը, որ Երուսաղէմի եւ Ս. Տեղեաց մասին տեղեկութիւններ տուաւ ներկաներուն:

Հանդիպում Առաջնորդարանի պաշտօնեաներուն հետ

Չորեքշաբթի Հոկտեմբեր 30, յետ միջօրէի ժամը 12.30ին՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը հանդիպում մը ունեցաւ Առաջնորդարանի պաշտօնեաներուն հետ: Այս առթիւ ճաշ սպասարկուեցաւ Առաջնորդարանի համալիրի «Ճի» սրահին մէջ: Բացման խօսքը կատարեց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան: Ելոյթ ունեցան կարգ մը պաշտօնեաներ: Փակման խօսքը կատարեց Պատրիարք Սրբազան Հայրը՝ որ իր գնահատանքը յայտնեց Առաջնորդարանի մէջ կատարուած աշխատանքին համար եւ յաջողութիւն մաղթեց բոլորին:

Հանդիպում Արեւելեան Թեմի Թեմական Խորհուրդին հետ

Ուրբաթ Նոյեմբեր 1-ի յետ միջօրէին՝ Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը հանդիպում մը ունեցաւ Արեւելեան Թեմի Թեմական Խորհուրդին հետ, եւ հիւրասիրուեցաւ ընթրիքով:

Դասախօսութիւն «Հայ Երուսաղէմ»ի մասին

Ուրբաթ Նոյեմբեր 1, 1996, երեկոյեան ժամը 7.30–ին, Առաջնորդարանի Հայկ եւ Ալիս Գալուքեան Հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Հայ Երուսաղէմ»ի մասին դասախօսական բացառիկ երեկոյթ մը:

Աւելի քան երեք հարիւր հանդիսականներ ներկայ գտնուեցան այդ ձեռնարկին: Ներկաներուն մաս կը կազմէին մեծ թիւով եկեղեցականներ, Առաջնորդարանի թեմական Խորհուրդի անդամներ, շրջանի եկեղեցիներու Միական Խորհուրդներու եւ կրթական, մշակութային ու հայրենակցական միութիւններու ներկայացուցիչներ:

Բացման խօսքը կատարեց Տոբթ. Մարգարէտ Մարկոսեան, որ ներկայացուց Թորգոմ Պատրիարքը իրրեւ մարդ, եկեղեցական եւ առաջնորդ, եւ ծանրացաւ անոր բանաստեղծական տաղանդին վրայ՝ մէջբերումներ կատարելով Պատրիարք Սրբազան Հօր բանաստեղծութիւններէն եւ կատարած թարգմանութիւններէն:

Պատրիարք Սրբազան Հայրը պատմական ըրաւ Երուսաղէմի հայ գաղութին, որ սկիզբ առած է առաքելական շրջանէն: Ապա անդրադարձաւ Պատրիարքարանի իրաւունքներուն՝ սուրբ վայրերու կապակցութեամբ, եւ բացատրեց թէ այդ իրաւունքները պահպանելու համար ինչպիսի աշխատանք կը կատարուի: Խօսեցաւ Պատրիարքարանի դիմագրաւած կարգ մը դժուարութիւններուն մասին: Արտայայտուեցաւ Պատրիարքարանի բաժանմունքներուն, ժառանգաւորաց Վարժարանի, Թարգմանչաց Վարժարանի, մշակութային եւ մարզական միութիւններուն, եւ ընդհանուր առմամբ համայնքային կեանքի մասին: Իր խօսքին վերջաւորութեան ըսաւ որ բազմազգար զբօսարջիկներ եւ ուխտաւորներ կու գան Երուսաղէմ, բայց քիչ է թիւը հայ ուխտաւորներուն, եւ կոչ ըրաւ որ իւրաքանչիւր հայ անպայման անգամ մը այցելէ Երուսաղէմ՝ Հայոց Պատրիարքարանը եւ սուրբ վայրերը:

Ապա, ցուցադրուեցաւ 35 վայրկեան տեւող «Վիտիօ» մը՝ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանի հոգեւոր, կրթական, մշակութային եւ ազգային կեանքի եւ կրօնական պաշտամունքներուն մասին:

Փակման խօսքը կատարեց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց Պատրիարք Սրբազան Հօր՝ որ ընդառաջած էր իրեն եղած հրաւերին եւ մօտ երկու շաբաթէ ի վեր կը գտնուէր իր «տան» մէջ, որուն առաջնորդութիւնը կատարած էր քսանհինգ տարիներ: Առաջնորդ Սրբազան Հայրը թուեց Պատրիարք Սրբազան Հօր առաքինութիւնները, եւ ըսաւ որ Հայոց եկեղեցին բախտաւոր է որ Թորգոմ Պատրիարքի նման անբասիր եկեղեցական մը ունի:

Երեկոյթը վերջ գտաւ Պատրիարք Սրբազան Հօր «Պահպանիչ»ով եւ ներկաներուն կողմէ երգուած «Հայ մեր»ով: Ապա, տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն, որուն ընթացքին բոլոր ներկաները առիթը ունեցան Պատրիարք Սրբազան Հօր հետ հանդիպելու եւ անոր աջը համբուրելու:

Խրիմեան Ծննդարանի ուսանողներուն հետ

Շաբաթ Նոյեմբեր 2, յետ միջօրէի ժամը 1–ին Պատրիարք Սրբազան Հայրը, ընկերակցութեամբ Առաջնորդ Սրբազան Հօր, այցելեց Առաջնորդարանի Խրիմեան ծննդարանը: Ներկայ էին 80 ուսանողներ, որոնք Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ ներկայացուցին կրօնական յայտագիր մը՝ Ս. Պատարագէն քանի մը մասեր երգելով. երգահնահարն էր Հոգշ. Տ. Մամիկոն Արք. Քիլիճեան, խմբավարը՝ Մարո Փարթամեան: Ապա, Հայկ եւ Ալիս Գալուքեան Հանդիսասրահին մէջ ուսանողները ներկայացուցին մշակութային յայտագիր մը. երգ, նուագ, պար եւ ասմունք: Հանդիսավարն էր Անի Այտըն: Խօսք առաւ Առաջնորդարանի Հայ Դպրոցներու կրթական կեդրոնի տնօրէնուհի Օր. Սիլվա Տէր Ստեփանեան: Տեղի ունեցաւ «Ս. Մեսրոպ Մաշտոց Կանթեղ»ի օրհնութիւն. աւանդութիւն մը՝ որ հաստատուած էր 1985 թուականին՝ երբ Պատրիարք Սրբազան Հայրը թեմակալ Առաջնորդն էր եւ Ս. Վարդան Մայր Տաճարի Ս. Խորանի կանթեղներէն մէկը անուանած էր «Ս. Մեսրոպ Մաշտոց Կանթեղ» եւ Թարգմանչաց Տօնը յայտարարած շաբաթօրեայ վարժարաններու պաշտօնական բաց-

ման օր: Նիւ Եորքի եւ Նիւ Ճըրզիի շաբաթօրեայ Հայ Դպրոցներու ներկայացուցիչները իրենց հետ իրենց դպրոցներուն տարին Պատրիարք Սրբազան Հօր կողմէ օրհնուած «Ս. Մեսրոպ Մաշտոց Կանթեղ»ները: Փակման խօսքին մէջ Պատրիարք Սրբազան Հայրը ըսաւ. «Լեզու մը սորվիլը դժուար է. իսկ Ամերիկայի մէջ աւելի դժուար է Հայերէն լեզու սորվիլը. ուրախ եւ հպարտ եմ որ դուք այդ դժուարը ընտրած էք», եւ ապա բոլոր ուսանողները հրաւիրեց Երուսաղէմ:

...

Նիւ Եորք կեցութեան օրերուն՝ Ամեն. Տ. Թորգոմ Պատրիարք Մանուկեան հանդիպումներ ունեցաւ ազգային եւ բարեսիրական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու ինչպէս նաեւ զանազան ազգայիններու հետ:

ՊԱՏՐԻԱՐԷ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱՅՐԸ ՖԻԼԱՏԵԼՖԻՈՅ ՄԷՋ

Շաբաթ Նոյեմբեր 2, յետ միջօրէի ժամը 230—ին Ֆիլատելֆիոյ երկու հայ համայնքներու ներկայացուցիչներու առաջնորդութեամբ՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրն ու Առաջնորդ Սրբազան Հայրը առաջնորդուեցան դէպի Ֆիլատելֆիա: Պատրիարք Սրբազան Հայրը հրաւիրուած էր Զելթրնհամ Ֆիլատելֆիոյ Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւին եւ Միսական Խորհուրդին կողմէ՝ Եկեղեցւոյ օծման 30—ամեակին առթիւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելու եւ նախագահելու տարեդարձի ճաշկերոյթին: Ամերիկեան ասիերուն վրայ՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը, տակաւին երիտասարդ վարդապետ, առաջին անգամ հովուական պաշտօնի կոչուած էր Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ համայնքին մէջ, եւ երեսուն տարի առաջ՝ որպէս Առաջնորդ Արեւելեան Թեմին, կատարած էր Եկեղեցւոյ օծումը:

«Հրաշափառ»ի արարողութիւն եւ դասախօսութիւն

Շաբաթ երեկոյ «Հրաշափառ»ի արարողութեամբ Պատրիարք Սրբազան Հայրը մուտք գործեց Ուինփուտ Փէնսիլվանիոյ Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ Եկեղեցին: Նախ քան կրօնական արարողութիւնը, հիւրասիրութեամբ Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Բարի Ա. Քէնյ. Մէթեանի եւ Միսական Խորհուրդին, ճաշկերոյթ մը կազմակերպուած էր ի պատիւ Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռի Պատրիարքին եւ Արեւելեան Թեմի Առաջնորդին: «Հրաշափառ»ի արարողութեանէն ետք՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը դասախօսութիւն մը տուաւ Հայ Երուսաղէմի մասին:

30-ամեակի Պատարագ եւ ճաշկերոյթ

Կիրակի Նոյեմբեր 3—ի առաւօտուն՝ Պատրիարք Սրբազան Հայրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Զելթրնհամ Ֆիլատելֆիոյ Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ մէջ՝ Եկեղեցւոյ օծման 30—ամեակին առթիւ: Ս. Պատարագի երգեցողութիւնը կատարեցին Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ եւ Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցիներու միացեալ դպրաց դասերը: Յաւարտ Ս. Պատարագի, Եկեղեցւոյ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ տարեդարձի ճաշկերոյթը՝ նախագահութեամբ Պատրիարք Սրբազան Հօր: Ծաշի սպասարկումէն առաջ, Միսական Խորհուրդի ատենապետ Տոքթ. Կարօ Կարիպեան «Կենաց» առաջարկեց Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Հոգշ. Տ. Հայկազուն Մ. Վրդ. Մեղնեան բարի գալուստի խօսք արտասանեց եւ ըսաւ որ օրուան յայտագիրը պատրաստուած է եւ պիտի գործադրուի Եկեղեցւոյ երիտասարդաց կազմակերպութեան անդամներուն կողմէ՝ տրուած ըլլալով որ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը 1996 տարին հռչակած է «Երիտասարդութեան Տարի»: Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեան իր խօսքին մէջ զնահատեց Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւն ու Միսական Խորհուրդը իրենց կատարած աշխատանքին, ինչպէս նաեւ երիտասարդներուն ներկայացուցած տպաւորիչ յայտագրին համար, եւ ներկայացուց Պատրիարք Սրբազան Հայրը, որուն խօսքը յուզից էր երբ յիշեց անցեալի օրերը թէ իբրեւ հովիւ Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ եւ թէ իբրեւ Առաջնորդ Ամերիկայի Հայոց Արեւելեան Թեմին:

Հանդիպում Գարտիմալ Անթրնի Պելիլաքուայի եւ քաղաքապետ Էտուրտ Րանտրիի հետ

Երկուշաբթի Դեկտեմբեր 4—ի առաւօտուն Պատրիարք Սրբազան Հօր շքախումբը նախաճաշի հիւրը եղաւ Ֆիլատելֆիոյ Հռոմէական Կաթողիկէ համայնքի

հոգեւոր պետ Գարտինալ Անթընի Պելլիաքուայի: Ապա շքախումբը այցելեց քաղաքապետ Էտուրրո Բանտրլի՝ իր պաշտօնատեղիին մէջ: Քաղաքապետ Բանտրլ սակաւաթիւ քաղաքապետներէն եղած է որ Ապրիլ 24-ը յայտարարած է «Յիշատակութեան Օրը»: Այս առթիւ Քաղաքապետը Պատրիարք եւ Առաջնորդ Սրբազան Հայրերուն յուշանուէրներ յանձնեց:

Ֆիլատելֆիոյ Գրադարանի Հազուագիւտ Գիրքերու Բաժանմունքին մէջ

Քաղաքապետարանէն ետք Պատրիարք Սրբազան Հայրը իր շքախումբին հետ այցելեց Ֆիլատելֆիոյ Գրադարանի Հազուագիւտ Գիրքերու Բաժանմունքը, ուր այցելուներուն ներկայացուեցան գունաւոր մանրանկարներով զարդարուած հայերէն ձեռագիրներ, որոնք մաս կը կազմեն Ճան Ֆրետերիք Լըուիս հաւաքածոյին: Ապա, շքախումբը այցելեց Շնայտըր Հարիսըն Սիկայ եւ Լըուիս իրաւարանական կեդրոնը, ուր դիմաւորուեցաւ Տելավէր Հովիտի հայ համայնքի պատասխանատուներուն կողմէ: Հիւրընկալներն էին Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան նախագահ փաստաբան Ալպրիթ Մոմճեան եւ իր զաւակը՝ Մարք: Կէօրուան ճաշը առիթ ընծայեց որ Պատրիարք Սրբազան Հայրը խորհրդածութեան նիւթ դարձնէ Երուսաղէմի հայ համայնքի դիմագրաւած կարեւոր հարցերը:

Պատրիարք Սրբազան Հօր Ֆիլատելֆիա այցելութեան մասին ընդարձակ կերպով արձագանգ հանդիսացաւ տեղւոյն «Ֆիլատելֆիա Ինքուայրըր» թերթը:

* * *

Երկուշաբթի Դեկտեմբեր 4, յետ միջօրէին, նիւ Եորքի Քէնէտի օդանաւակայանէն «Սուիս էր» օդանաւի ընկերութեան թռիչքով Երուսաղէմ վերադարձաւ Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռի Պատրիարք Ամեն. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան: